

**Звіт з діяльності комунального закладу
«Історико-краєзнавчий музей» Арцизької міської ради за 2021 рік
Загальні відомості**

Музей відкрито 07 листопада 1977 року. Першим керівником музею став Дмитро Миколайович Чербаджи, який провів велику пошукову та дослідницьку роботу: відвідав усі населені пункти району з метою збору інформації та експонатів для музею. Саме він за своє десятилітнє керівництво зібрав основну масу експонатів, які сьогодні представлені в музеї.

З 20 листопада 2020 року заклад передано до комунальної власності Арцизької міської ради та на баланс і в оперативне управління відділу культури та туризму Арцизької міської ради.

З 06.04.2021 року керівником закладу за результатами конкурсного відбору призначений Чебан Дмитро Герасимович.

На сьогодні експозиційна площа музею 186 кв.м. Заклад представлений військовою залогою, де відвідувачів чекають експонати часів Другої світової війни, війни в Афганістані, війни на Сході України.

Етнографічний зал поділений на сектори: болгарська кімната ХІХ ст, бессарабський сарай ХІХ ст., декоративно-ужиткове мистецтво місцевих жителів.

Також в музеї є німецький куток, представлений оригінальними експонатами німецьких колоністів, які проживали в місті і навколишніх селах у ХІХ-пер.пол.ХХ ст.

Музей має перспективи для розвитку: розташований в людному місці на головній вулиці поруч із парковою зоною, автостанцією та ринком. Багатонаціональний колорит, багата місцева історія — це те, що приваблює людей і змушує їх відвідувати заклад.

Комплектування фондів

Протягом 2021 року Арцизьким історико-краєзнавчим музеєм проводились акції, пов'язані з поповненням фонду цікавими предметами музейного значення.

«Подаруй музею експонат», «Подарунок імениннику» та «Створімо колекцію разом» - в результаті цих акцій музею було подаровано чимало предметів пов'язаних з історією та культурою рідного міста та громади. Під час проведення акцій мешканці громади та гості принесли в дар предмети побуту початку ХХ ст., посуд, облікові архівні документи 60-х років, зокрема, трудову книжку колгоспника. З найбільш цікавих експонатів фонди музею поповнились медаллю за «Відвагу», якою в свій час було нагороджено нашого земляка Галинського С.М., сімейну реліквію подарував Давидов В.І. - його родич.

Музей також отримав подарунки від фотохудожника Сергія Гуцан (м.Суми), який передав археологічні знахідки зі свого приватного музею "Причал Одиссея". Знайшла своє доповнення існуюча скіфська експозиція і, наразі, створена абсолютно нова - предмети побуту ранніх слов'ян.

Облік та збереження експонатів

Всі предмети музейного значення, що надійшли до музею згідно з актами приймання-передавання пройшли первинний облік і внесені в інвентарну книгу науково-допоміжного фондів. Облік предметів музейного значення проводився згідно "Інструкції з організації обліку музейних предметів" (НАКАЗ Міністерства культури України від 21.07.2016 року № 580). Згідно облікової документації всього за **2021 рік зареєстровано 150 музейних предметів, з них 55 – основного фонду. Всього в музеї налічується 8348 експонатів.**

Періодично проводиться огляд експонатів, аналізується їх стан та здійснюється профілактичний догляд за ними. Дотримується оптимальний світловий режим в музеї, зберігається належний режим вологості в приміщенні. Тут немає сирості, приміщення добре провітрюється. Для попередження крадіжок експонатів у 2021 році за рахунок місцевого бюджету встановлена охоронна сигналізація, так, музей перебуває під цілодобовим наглядом співробітників обслуговуючої компанії.

Систематично ведеться догляд за станом музейних предметів органічного походження: тканини, папір, дерево, шкіра та ін. Ведеться боротьба зі шкідниками. Деякі експонати потребують професійної реставрації. Всі музейні предмети в сховищі систематизовані по тематиці. Всі колекції знаходяться в окремих коробках, альбомах, скляних вітринах, ящиках тощо.

Експозиційна робота

У 2021 році особлива увага приділена створенню нестандартної експозиції - «Зв'язок поколінь». Це колекція мобільних кнопових та стаціонарних дискових телефонів. Предмети, які, на перший погляд, ще не відійшли у майбуття та доступні кожному у повсякденні, дуже цікаві відвідувачам, особливо дітям молодшого шкільного віку. Багато з них не знайомі зі стаціонарними телефонами та не мають уявлення про смартфони пращурів, корифеїв мобільного зв'язку.

Завдяки директору приватного музею м. Суми С. Гуцан, оновлено експозицію скіфського періоду та часів Київською Русі. Тепер вони заграли новими барвами, та привертають до себе ще більшу увагу підлітків. Налагоджена тісна співпраця з музеєм «Причал Одісея» і це дає змогу час від часу поповнювати свою колекцію.

Для дітей у грудні відкрилася святкова інсталяція «Канцелярія Діда Мороза».

Матеріально-технічна база

Заклад фінансується з бюджету Арцизької міської територіальної громади. У 2021 році за рахунок місцевого бюджету замінено вхідні двері, двері евакуаційного виходу, встановлено охорону сигналізацію, 10 офісних стільців, закуплена сантехніка та проведена тепла вода, придбана стійка-ресепшн та проведено поточний ремонт протікаючої покрівлі.

Проведення культурно-масових заходів

Останні роки виявилися досить важкими в плані організації культурно-масових заходів в багатьох закладах. Світова пандемія коронавірусної хвороби

скоригувала підходи до роботи музеїв, змусила переглянути вже звичні форми роботи та частково перейти на дистанційний режим. Але тим не менш, у 2021 році музей започаткував проведення брейн-рингів серед дорослих і дітей, тематичні вікторини для учнів, конкурси, квести на свіжому повітрі.

Робота з дітьми:

Діти молодшого шкільного віку - постійні гості музею, у них є улюблені експонати, які можна чіпати (наприклад: зернодробилка, німецька ручна кавомолка, музичні інструменти). Працівники музею проводять цікаві бесіди, пізнавальні хвилинки з демонстрацією відеосюжетів. Юні відвідувачі завжди з користю проводять час в музеї.

В 2021 році вчителі історії та учні шкіл Арцизької громади започаткували чудову традицію: «Урок у музеї». Такий формат припав до душі юним дослідникам.

Робота з молоддю:

За сприяння відділу культури та туризму Арцизької міської ради, сумісно з О. Полібною взяли участь у показі автентичних національних болгарських костюмів, в рамках святкування дня міста. Молодь була залучена в якості моделей для демонстрації вбрання. Таким незвичним способом вдалося запалити іскру цікавості в очах молодого покоління.

Робота з людьми старшого віку:

Музей долучився до соціального проєкту «Друге дихання» та став співorganizатором тематичних вечорів для людей похилого віку. Вік не став на заваді відвідувачам музею, кожен гість відкрив для себе заклад з невідомого раніше боку. Виявляється, квести полюбає не тільки молодь.

Загалом протягом 2021 року музей відвідали 1972 особи, проведено 107 екскурсій, проведені 22 заходи, організовано 15 виставок.

Заходи:

Січень

4-6 січня — тематичні екскурсії “традиції Різдва”.

16 січня — вікторина для учнів “Символи України”

22 — 31 січня до Дня Соборності тематичні екскурсії біля виставок «Пам’яті небесної сотні», та «Донбас: наш біль».

Лютий

15 лютого - тематичні екскурсії біля експозиції, присвяченій учасникам бойових дій на території інших держав, та річниці виведення військ колишнього СРСР з Республіки Афганістан.

19 лютого — до дня героїв Небесної сотні - лекція для учнів.

Березень

6 березня - тематичний вечір до Міжнародного жіночого дня «Жінка – берегиня роду!». Гостями музею були учасниці вокального ансамблю «Берегиня»- мешканки міста Арциз.

9 березня - тематична квест-подорож «Стежками Кобзаря» для дітей 5- 7 класів.

15- 22 березня - екскурсії біля експозиції, присвяченій засновникам міста - німцям колоністам, для учнів шкіл міста та громади, з метою вивчення історії рідного краю.

Квітень

Протягом всього поточного місяця територія Одеської області знаходилася в червоній карантинній зоні. Тому музей відвідувачів не приймав і заходи не проводив. Час був використаний для прибирання приміщень музею, проведення дрібного поточного ремонту, ознайомлення із документацією, приведення її відповідно до нормативних актів. Було проведено оформлення нових експозицій.

Травень

06 травня - проведений історичний квест “Пам’ять заради майбутнього” за участі учнів 10-11 класів Арцизького ЗЗСО І-ІІІ ст.№5.

09 травня - день відкритих дверей для гостей та мешканців міста

18 травня - Міжнародний день музеїв. Проведений урок в музеї з історії стародавнього світу вчителем Арцизького ЗЗСО І-ІІ ст.№3

Окрім запланованих заходів, в травні також в музеї сформована нова постійна експозиція грошових знаків та монет країн світу, 18 травня була проведена акція “Подаруй музею експонат” за участі Арцизького ЗЗСО І-ІІ ст.№3.

Червень

01 червня - проведений захід “Територія дитинства” для дітей, що знаходяться під опікою та піклуванням.

03 червня - екскурсія для учнів 5-8 класів “Історичний міст. Арцизька подорож у часі”.

22 червня - брейн-ринг серед дорослих, присвячений дню скорботи та вшануванню пам’яті жертв війни “Пам’ятаєш, земле, сорок перший рік”.

25 червня — спільно із Арцизьким РВ філії ДУ “Центр пробації в Одеській області” історична лекція-бесіда “Конституція — основний закон держави для влади і громадянина” для суб’єктів пробації.

Окрім запланованих заходів, в червні також в музеї сформована нова постійна експозиція скіфського та османського періодів історії краю.

Липень

05 липня - проводилися екскурсії для відвідувачів музею на тему “Стародавні скіфи”, “Переселення німців у Бесарабію”.

19 липня — проведено захід “Намалюй мені, юний художник, картину. Учениця художньої школи намалювала і подарувала музею два малюнки “Скіфський воїн в степах Арцизчини”.

20 липня - бесіда із суб’єктами пробації Арцизького РВ філії ДУ “Центр пробації” про тернистий шлях України до незалежності.

22 липня — проводилися екскурсії для відвідувачів музею на тему “Німці колоністи”.

28 липня — Історична гра “Християнізація Русі як передумова європейського вибору”. Учасники — вихованці Центру дитячої та юнацької творчості.

Окрім запланованих заходів, в липні була доповнена новими

експонатами скіфська експозиція та колекція нумізматики.

Серпень

02 серпня - інтерв'ю з представниками влади та громадськими діячами (Чернишов Василь Михайлович — перший голова районної ради депутатів після проголошення Незалежності; Бабійчук Павло Борисович — приватний підприємець, активіст; Хом'як Олег Захарович — активіст, громадський діяч).

13 серпня - участь у всеукраїнському культурно-освітньому Марафоні “Наша незалежність”, збір та оприлюднення матеріалів, що є знаковими для становлення української незалежності в районі.

19 серпня — історична вікторина для учнів, які завітали до музею “День незалежності України”.

20 серпня — екскурсія для відвідувачів музею “Друга світова війна. Визволення м.Арциз”.

26 серпня — круглий стіл з представниками громадськості, учасниками АТО “Вони загинули за свободу” із розповіддю про бійців Арцизчини, які загинули на Донбасі, переглядом документального фільму з обговоренням.

Вересень

03 вересня - вечір для пенсіонерів “У світі цікавого” в рамках проекту “Друге дихання” - екскурсія, вікторина, конкурси, відео перегляд тематичної стрічки “Времена не выбирают».

07 вересня - протягом дня для відвідувачів музею проводилися екскурсії на тему “Радянська влада у Бессарабії”.

13 вересня - брейн-ринг для 9 класів Вишняківської та Вознесенської шкіл “Сторінками княжої держави”. Попередньо учні в школі провели акцію “Подаруй музею експонат”, і фонд музею був поповнений 6 експонатами.

16 вересня - екскурсія для ведучої блогу “Інфомама-Арциз” з практичним використанням музейних експонатів (гасова лампа, зернодробилка, міні-ткацький верстат, кавомолка).

27 вересня - участь у першому пішому туристичному маршруті “Скіфська тропа”.

Жовтень

07 жовтня - віртуальна мандрівка “Скіфія. Царство курганів.” для учнів 7 класі Арцизького ЗЗСО І-ІІІ ст №4 (відео-історія курганів Арцизької громади, відеоподорож у царство скіфів, тематична гра “Що ми знаємо про скіфів”).

07 жовтня - захід, присвячений міжнародному дню ООН для учнів 9-11 класів Деленського ЗЗСО І-ІІІ ст.

12 жовтня - екскурсія для учнів 3-4 класів Арцизького ЗЗСО І-ІІІ ст.№5

Листопад

Протягом листопада Одеська область знаходилася в червоній зоні карантину. У зв'язку з цим в музеї не проводилися масові заходи та прийом громадян.

Грудень

01 грудня - відкриття локації “Святкова канцелярія” для учнів 2”Б” класу Арцизького опорного ЗЗСО №1 (тематична святкова екскурсія “Створимо

казку разом”, вікторини, перегляд відео про дитячі музеї світу, святкове чаювання)

07 грудня - “Юний захисник” (захід до Дня Збройних сил України) екскурсія та тематичні конкурси і вікторини для учнів 6,7 класів Павлівської громади

15 грудня - урок історії в музеї для учнів 5 класів (А,Б) Арцизького ЗЗСО І-Шст. №5 (тематична екскурсія та урок на тему “Нумізматика”).

16 грудня - урок історії в музеї для учнів 5 В класу Арцизького ЗЗСО І-Шст. №5 (тематична екскурсія та урок на тему “Нумізматика”).

23 грудня — тематична екскурсія “Шляхами німецьких колоністів” для учнів Павлівської громади (старостинський округ Вознесенка-Перша).

25 грудня - “Святкові вихідні в музеї” (ч.1). Виконавська реконструкція обрядів традиційної болгарської культури, а саме, “Бъдни вечер» (Ніч перед Різдом) вихованцями болгарської недільної школи “Българче” (1,3 класи) під керівництвом вчителів С. Іванова та Н. Ганган.

26 грудня - “Святкові вихідні в музеї”(ч.2)- Виконавська реконструкція обрядів традиційної болгарської культури, а саме, “Сурва” (Новий рік), вихованцями болгарської недільної школи “Българче” (5,7 класи) під керівництвом В. Мітевої та Н. Ганган .

Популяризація музею та робота зі ЗМІ

В 2021 році велика увага приділялася популяризації музею шляхом розвитку групи музею у соціальній мережі Facebook. Більш детально можна ознайомитись зі всіма напрямками діяльності музею на офіційній сторінці КЗ «Арцизький історико-краєзнавчий музей». За другу половину 2021 року до групи приєдналося біля 600 інтернет-користувачів. Всього учасників - 758. В групі представлена вся експозиція музею, висвітлюються події, заходи, інформація постійно оновлюється.

Посилання: (<https://www.facebook.com/groups/132766011359890/?ref=share>)

Протягом року працівники музею періодично надавали інформацію про відкриття нових експозицій, проведення заходів, акцій на сайт та офіційний групи Арцизької міської ради, друковані та онлайн ЗМІ.

Проблемні питання

- Необхідність проведення поточного ремонту системи опалення
- Відсутність внутрішнього санвузлу
- Необхідність проведення поточного ремонту виставкових зал
- Недостатня кількість комп’ютерної техніки та експозицій